

**KOTIMAISTEN TV- OHJELMIEN JA
SUORATOISTOPALVELUIDEN TEKSTITYS
(SÄHKÖISEN VIESTINNÄN PALVELULAIN UUDISTUS)**

**SAMI VIRTANEN,
ERITYISASIAANTUNTIJA
(ESTEETTÖMYYS&SAAVUTETTAVUUS)**

15.10.2020

SISÄLTÖ

- Kuulovammaiset henkilöt ja yhdenvertaisuus mediapalveluissa nyt
- Kuuloliiton nostot asiantuntijalausunnossa

”Suomalaiset mediayhtiöt ovat ainoita, joilla on puhuttua, suomenkielistä ja suomeksi tekstitettyä sisältöä. Media-alan kilpailussa vastapuolella ovat monikansalliset yritykset, joiden pääpaino on englanninkielisessä ohjelmistossa. Monet näistä yhtiöistä tarjoavat osana heidän palvelujaan englanniksi puhutun mediasisällön suomen kielen tekstityksellä. Kuulovammaiset tv-katsojat haluavat seurata tekstitettyjä kotimaisia ohjelmia.”

KUULOVAMMAISET HENKILÖT JA YHDENVERTAISUUS MEDIAPALVELUISSA

- Kuulovammaisten katsojien tiedonsaannin yhdenvertaisuutta arvioitava läpileikkaavasti sähköisen viestinnän palvelulain uudistuksessa.
- Osa viestinnällisiä perusoikeuksia ja on hyvä arvioida mihin vedetään rajat.
- Suomessa on noin 800 000 kuulovammaista + muut tekstityksestä hyötyvät.
- Tekstityksestä hyötyvät muun muassa viittomakieliset kuurot, ikäihmiset, lukemaan oppivat lapset ja maahanmuuttajat.
- Maskihenkilöiden haastattelut: tekstitys on edistävä asia.

NYKYINEN SÄHKÖISEN VIESTINNÄN PALVELULAKI (2018)

YLE

100 %

Kaupalliset kanavat

75 %

Lisättiin velvoitteen piiriin urheilu- ja musiikkiesitykset, ei
suorat lähetykset.

KUULOVAMMAISET JA YHDENVERTAISUUS MEDIAPALVELUISSA

- Kotimaisen tv-ohjelmien tekstityksen kehitys on ollut myönteistä vuodesta 2011 lähtien, jolloin laki tuli voimaan.
- Tällä hetkellä YLE, MTV ja Nelonen tekstittävät.
- Suorien ohjelmien tekstitys on ollut tällä aikajaksolla haaste.
- Tilausohjelmalvelujen tekstitys:
 - Kotimaisten ohjelmien tekstitys näkyy parhaiten Yle Areenassa. Suurin osa Areenan sisällöstä on tekstitetty.
 - Kaupallisten kanavien sisältö riippuu koneesta ja verkkoselaimesta.

ASETUS VNA 396/2018, (VOIMASSA KESÄKUUSTA 2018)

Liikenne- ja viestintäministeriö vahvisti päätöksellään ne ohjelmistot, joihin on liitettävä tekstitys.

- Koskettaa kanavia: **YLE, MTV, ja Nelonen**
- Suorien lähetysten tekstitys: **uusinnan yhteydessä 24 tunnin sisällä** yleisölle tarkoituksenmukaisena aikana ja tilauspalveluohjelmassa *mahdollisimman pian*. Tämä kohta asetuksessa voimassa 1.6.2018 – 1.6.2020. → Syynä määräaikaan on puheentunnistustekniikan seuraaminen ja mahdollisuus arvioida tilannetta uudestaan.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
YLE	50 % Toteuma 50%	60 % Toteuma 82 %	70 % Toteuma 85 %	80 % Toteuma YLE1: 81,5 % YLE2: 100 % YLE Teema: 100 % YLE Fem: 58,2 %	90 % Toteuma YLE1:	100 % Toteuma YLE1: 91% YLE2: 100 % YLE Teema: 100 % YLE Fem: 100 %

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
MTV3	15 %	25 %	35 %	40 %	45 %	50 %
	Toteuma 15 %	Toteuma 32 %	Toteuma 50 %	Toteuma 70 %		Toteuma 75 %
Nelonen	15 %	25 %	35 %	40 %	45 %	50 %
	Toteuma 22 %	Toteuma 29 %	Toteuma 38 %	Toteuma 51,1 %		Toteuma 56 %

VALTIONEUVOSTON PERIAATEPÄÄTÖS – KESÄ 2018

- ”Kehitetään saavutettavuutta lisääviä teknologioita ja turvataan erityisryhmien palvelutaso. Saavutettavuuden ja erityisryhmien palvelun varmistaminen on valtion tärkeä tehtävä. Eri ryhmien palvelutaso varmistetaan myös mediapalveluiden osalta. Tätä tehdään muun muassa lainsäädännön avulla.”
- ”Ääni- ja tekstityspalveluihin liittyvän puheentunnistusteknologian kehittyessä täytyy pitää huolta siitä, että myös suomen-, ruotsin-, saamen- ja viittomakielisten mediapalveluiden osalta voidaan hyödyntää uusia teknologioita.”

KUULOLIITON NOSTOT

1. Kotimaisen TV-tekstityksen laadunkirjaus on oikea suunta.
2. Tilausohjelmanpalvelujen tekstitys ja rohkeammat tavoitteet.
3. Suorien tv-lähetysten tekstitys on varmistettava
4. Lisää tekstitettäviä kanavia.
5. Tekstitettävien ohjelmien valvonta aktiivisemmaksi.
6. Ylen sisältöjen saatavuus laajakaistaverkoissa koko yleisölle turvattava.

1. KOTIMAISEN TV- TEKSTITYKSEN LAADUNKIRJAUS ON OIKEA SUUNTA

- Nelosen kotimaisten tv-ohjelmien tekstityksessä käytettävä **puheentunnistustekniikka** ovat nostaneet laatuasian keskiöön. Tekstityksessä ei ole tarkkuutta sanoissa, ei ole yksilöity puhujat erikseen ja kieliopilliset tarkistukset puuttuvat.
- Kuulovammaisten katsojien mukaan Nelosen tuottama tekstitys on **epätarkka** ja jättää katsojat arvaamaan ja päättelemään onko tekstitetty sisältö paikkaansa pitävä. Palvelua ei haluta käyttää, koska se vie huomion muualle.

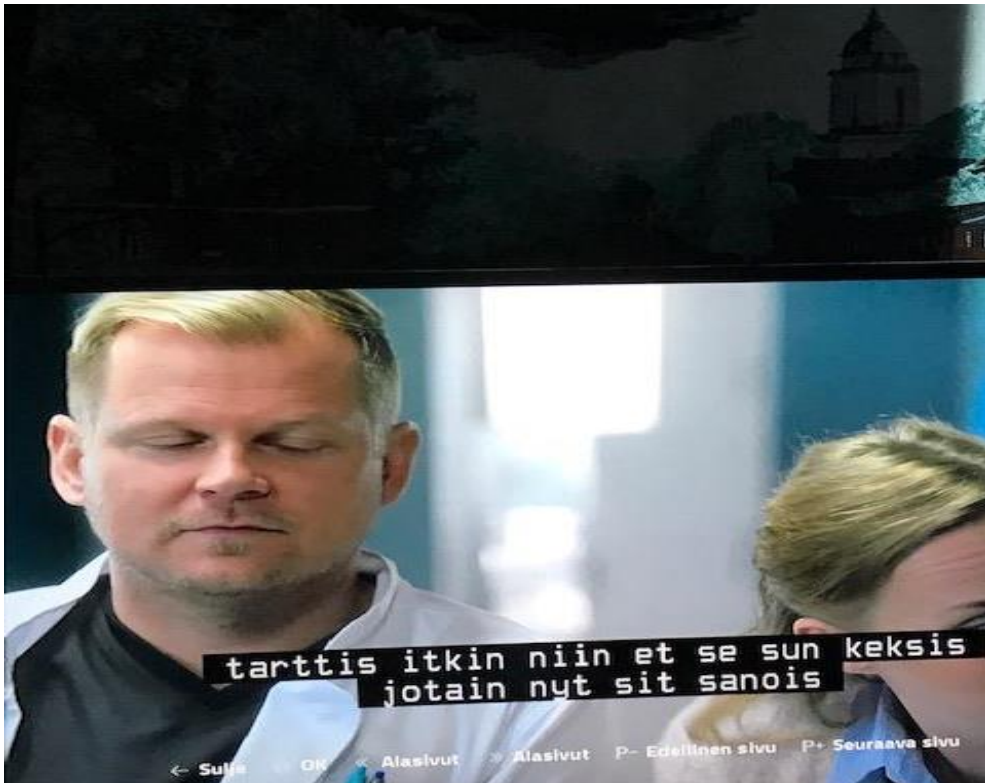
oon metsuri Elna Kataja
Janne

1. KOTIMAISEN TV- TEKSTITYKSEN LAADUNKIRJAUS ON OIKEA SUUNTA

- Kuuloliitto näkee erittäin myönteisenä asiana sen, että pykälään 211 on lisätty kirjaus tekstityksen laadusta. Tekstityksen tulee olla selkeää ja ymmärrettävää. Näin varmistetaan kuulovammaisten ihmisten mahdollisuus seurata kotimaisia sisältöjä.
- Lakiesityksessä maininta: ***”Tekstityksen tulee olla riittävän selkeää ja ymmärrettävää katselijoille.”***
- Kielenkäännöksen asiantuntijoista koostuva ryhmä on parhaillaan laatimassa laatusuosituksia kotimaisten tv-ohjelmien tekstitykselle. Suositukseen liittyvä valmistelutyö saadaan päätöksen marraskuuhun mennessä.

1. KOTIMAISEN TV- TEKSTITYKSEN LAADUNKIRJAUS ON OIKEA SUUNTA

Kieliasiantuntijat ry koordinoi
tekstittämisen laatumallin ryhmää:

- Tv- ja suoratoistopalvelujen tekstitykset. Suomen kielen osalta kevättalvella.
- Kootaan elementit mistä koostuu hyvä tekstitys.
- Yhteisten käytänteiden rakentaminen
- Pyritään varmistamaan tekstityksen laatu.
- Valmistuu **marraskuussa 2020**.
- Laatumalli toimii laadunvalvonnan tukimallina.

Miksi?

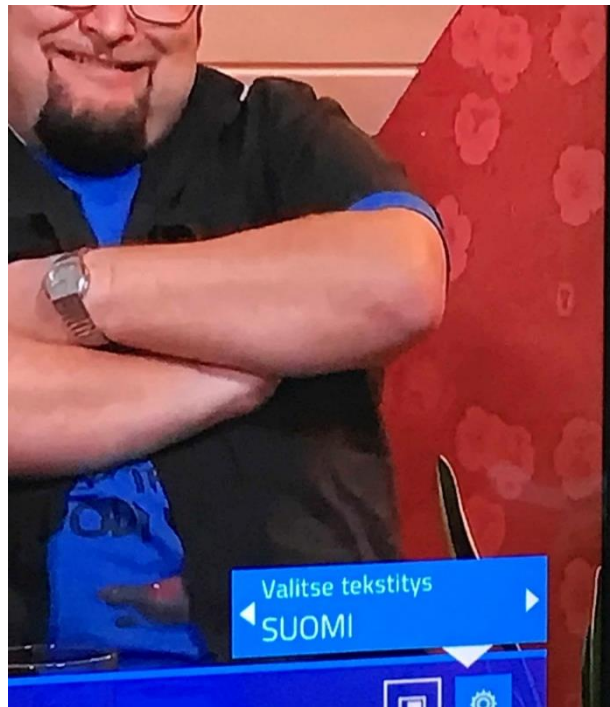
- Jokaisella käännöksiä tuottavalla organisaatiolla on omat mallit ja vaatimukset, käytänteet vaihtelevat
- Uudet laitteet, esim. älypuhelimet ja tabletit asettavat tekstityksille uusia vaatimuksia

2.TILAUSOHJELMAPALVELUJEN TEKSTITYS JA ROHKEAMMAT TAVOITTEET

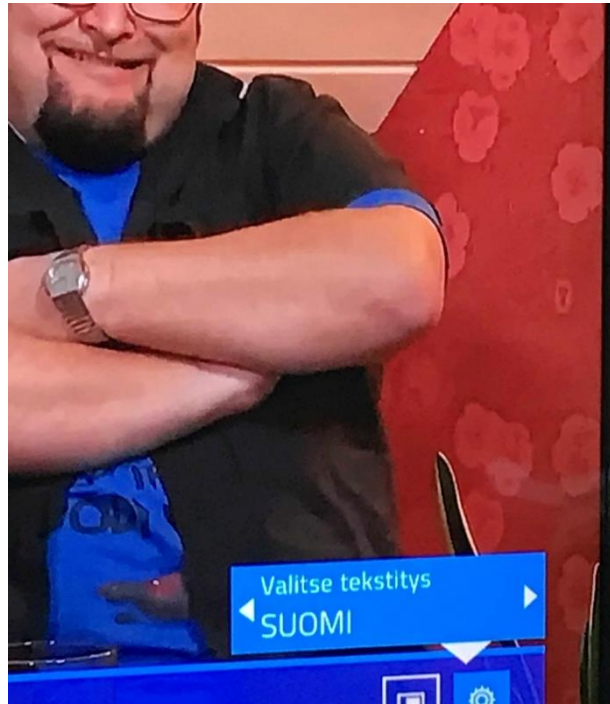
- Lakiesityksessä ehdotetaan **30 %**.
- Tilausohjelman palvelujen katselumäärät ja –osuudet ovat viime vuosina merkittävästi nousseet. Samalla niiden katseluaika on lisääntynyt. Tilausohjelman palveluissa olevien kotimaisten ohjelmien tekstittäminen ei ole kehittynyt samansuuntaisesti katsojatottumusten kanssa.
- Kuuloliitto näkee, että tämä asettaa kuulovammaiset katsojat epäyhtenäiseen asemaan tilausohjelman palvelujen katsomisen suhteen. He eivät voi tekstityksen puutteen takia katsoa tilausohjelman palveluissa kotimaisia ohjelmia vaan joutuvat tyytymään pelkästään kansainvälisiin ohjelmiin ja sisältöihin.
- Tarvitaan porrastainen tavoite ja siirtymäajat. Esimerkki siirtymäajasta vuoden 2021 – 2024 välillä : **30-50-70-90 %**.

3. SUORIEN TV- LÄHETYSTEN TEKSTITYYS ON VARMISTETTAVA

- Lakiesityksessä ei ole mainintaa asiasta. Todennäköisesti tv- ja radiotoiminnan asetuksessa määritellään tarkemmin, valmistelu käynnistyy syksyllä 2020.
- **Korostui viime keväänä koronan takia, kun lähetettiin suorana tv:stä hallituksen tiedotustilaisuuksia.**
- Poikkeusviestintä perustuu reaaliaikaisuuteen ja tästä syystä suorien lähetysten tekstitystä ei voi enää tässä tilanteessa olla huomioimatta myös yhteiskuntaturvallisuuden nimissä

3. SUORIEN TV- LÄHETYSTEN TEKSTITYS ON VARMISTETTAVA

- Kuuloliitto esittää, että suorien lähetysten tekstittämistä on kehitettävä, vaikka niitä ei lakiesityksessä mainitakaan.
- Suorien lähetysten tekstitykselle tulee myös luoda siirtymäajan kuluessa kasvavat tavoiteprosentit. Kuuloliitto ehdottaa 4 vuoden siirtymäaikaa (v. 2021 - 2024) ja kotimaisten suorien lähetysten tekstitykselle laadittuja tavoiteprosentteja **20 – 40 – 60 – 80**.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 23.11.2017

- ”Tämän tekniikan kehittymistä tuleekin seurata ja harkita tarkoin, missä vaiheessa olisi kohtuullista asettaa simultaanisia tekstitys- ja tulkkauspalveluita koskevia velvoitteita laajemmin kuin mitä tässä hallituksen esityksessä.”
- ”Valiokunta pitää tärkeänä, että liikenne- ja viestintäministeriö seuraa tekniikan kehitystä erityisesti uusien toimintatapojen, kuten verkkolähetysten, osalta ja ehdottaa tarvittaessa säännösten muuttamista.”

4. TEKSTITYSVELVOITTEEN ALLE LISÄÄ KANAVIA JA TILAUSOHJELMA- PALVELUJA

Kuohöm Apulaisiohtaja Pätkä.

- Kuulovammaisille katsojille tulee saada **laajemmat valinnanvapausmahdollisuudet** seurata kotimaisia tekstitettyjä sisältöjä televisiossa ja tilausohjelmapalvelussa.
- Lakiesityksessä ei ole mainintaa laajentamisesta. Kuuloliitto on ehdottanut tekstityksen laajentamista myös muille kanaville.
- Kuuloliitto on muistuttanut, että kuulovammaiset katsojat ovat myös kuluttajia ja maksulliset tilausohjelmapalvelut on syytä tekstittää.

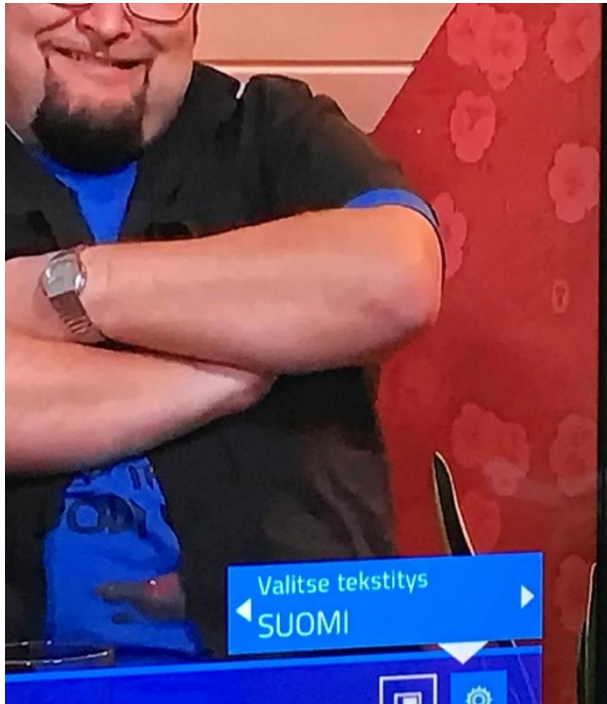
4. TEKSTITYSVELVOITTEEN ALLE LISÄÄ KANAVIA JA TILAUSOHJELMA- PALVELUJA

- Kuuloliitto ehdottaa valiokunnalle arvioitavaksi, miten maksulliset tilausohjelmapalvelut saadaan täyttämään saavutettavuusehtoja tiukemmin. Kuuloliitto toivoo, että myös maksullisissa tilausohjelmapalveluissa on mahdollista seurata jatkossa valinnanvapaasti tekstitettäviä kotimaisia ohjelmia.

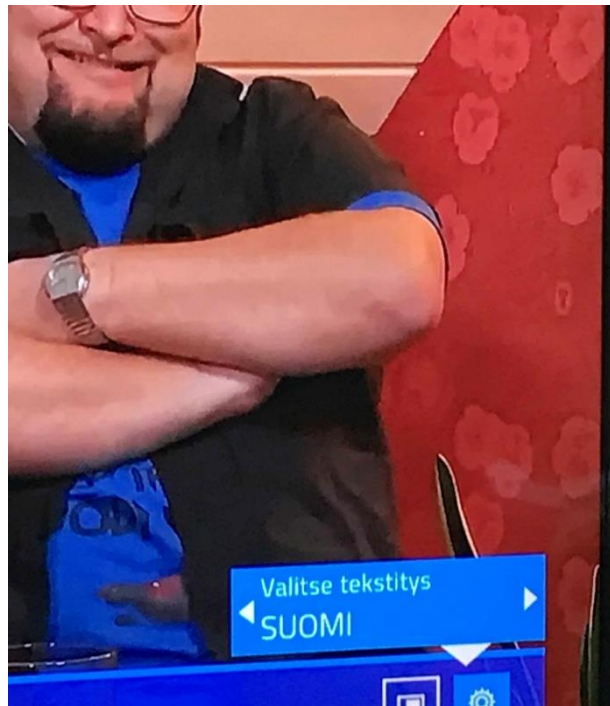
Kuohem. Apulaisjohtaja Pätkä.

5. TEKSTITETTÄVIEN OHJELMIEN VALVONTA AKTIIVISEMMMAKSI

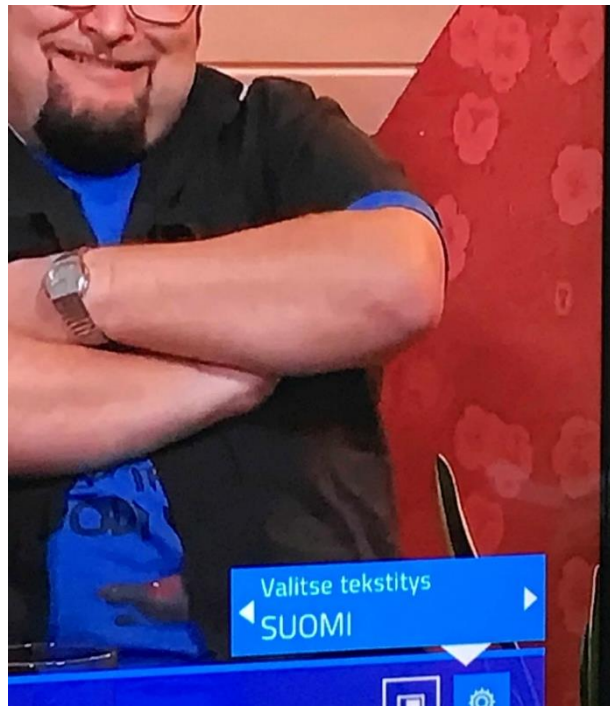
- Traficom: Valvonta on heikentynyt viime vuosina.
- Kuuloliiton näkemyksen mukaan mediayhtiöiltä pyydettävä yhden kokonaisen vuoden raportointijakso on aikana pitkä ja myös haastavaa seurata. Myös raportin yhteenvedon tekemisen aikajana on verrattain pitkä eli noin 5-6 kuukautta edellisen vuoden päättymisestä.
- Lausuntoa laatiessa viime vuonna 2019 toteutuneista velvoitteiden toteutumisesta Traficomilta ei ole tähän mennessä vielä tehty yhteenvedoa.

5. TEKSTITETTÄVIEN OHJELMIEN VALVONTA AKTIIVISEMMAKSI

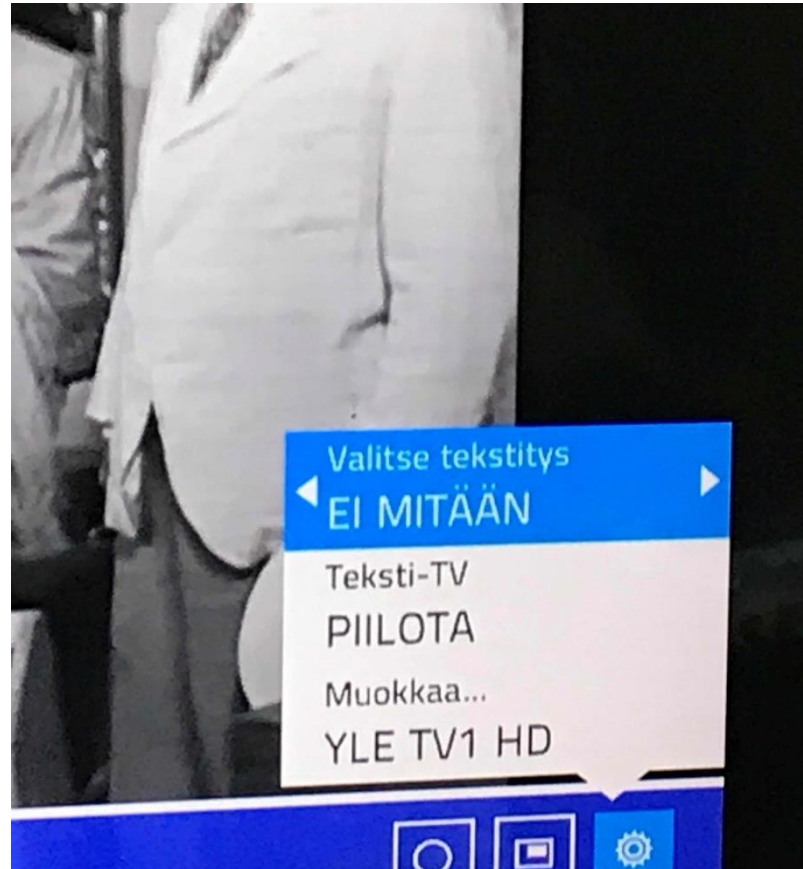
- Edellisellä lakikaudella tv-yhtiöillä oli mahdollisuus saada tekstitetyistä 1/3 tilausohjelmapalveluista hyvitystä myös tv-kanavakohtaiseen kokonaisprosenttimäärään. Kuuloliitto toivoo, että tekstitetyt sisällöt televisiokanavilla ja tilausohjelmapalvelussa lasketaan jatkossa erikseen ja itsenäisinä, jotta saadaan tosiasiallinen tieto toteutuneesta palvelusta.

5. TEKSTITETTÄVIEN OHJELMIEN VALVONTA AKTIIVISEMMAKSI

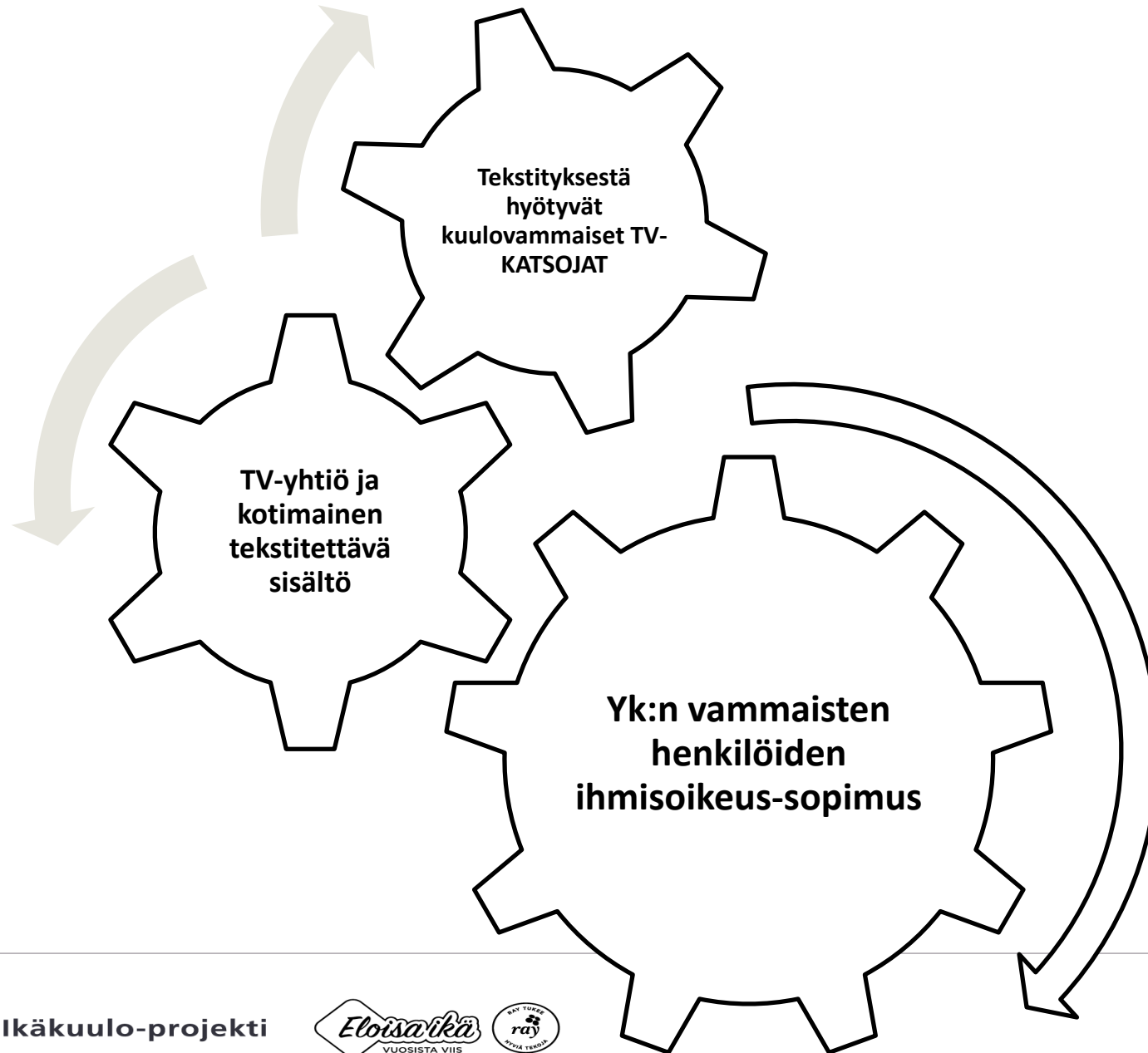

- Kuuloliitto ehdottaa pykälään 211 lisättäväksi: **Raportointijaksoja olisi yhden vuoden aikana 2 kappaletta**, esimerkiksi vuosittain **tammikuu – kesäkuu ja heinäkuu – joulukuu aikajanalta**. Näin turvataan ajantasainen tieto ja koonti tekstitettävien ohjelmien määristä ja myös laadusta.
- Kuuloliitto ehdottaa pykälään 211 lisättäväksi: Viraston raportoinnissa toteutuneet **tekstitettävän tv-ohjelman ja tilausohjelman palvelun prosentit erotetaan toisistaan**, jotta saadaan tosiasiallisesti tietoa kahden eri alustan tekstitetyistä ohjelmista. Hyvitystä ei sovelleta uuden lain tullessa voimaan.

6. SIIRTOVELVOITETTA (MUST CARRY) LAAJENNETTAVA

- Siirtovelvoite liittyy EU:n yleispalveludirektiivin alaisuuteen.
- Kuuloliitto kannattaa siirtovelvoitteen (must carry) **laajentamista suoratoistopalveluihin**, koska katselu on siirtynyt muihin päätelaitteisiin.
- **Kaapelioperaattoreilla on myös vastuu tekstitettävän sisällön jakamisesta**, muun muassa tallennepalvelun ja suoratoistopalvelujen tekstitysehto **on jätetty avoimeksi**.
- On hyvä muistaa se, että **ainoastaan Yle ja suomalaiset kaupalliset mediayhtiöt lähettävät suomenkielistä sisältöä puhuttuna ja kirjoitettuna tekstityksen muodossa**.
- Lakiesityksessä ei ole mainintaa tästä vaan kirjaus siitä, että asia arvioidaan vuonna 2021 uudestaan.

KIITOS HUOMIOSTANNE!

Sähköposti:

Sami.virtanen@kuuloliitto.fi